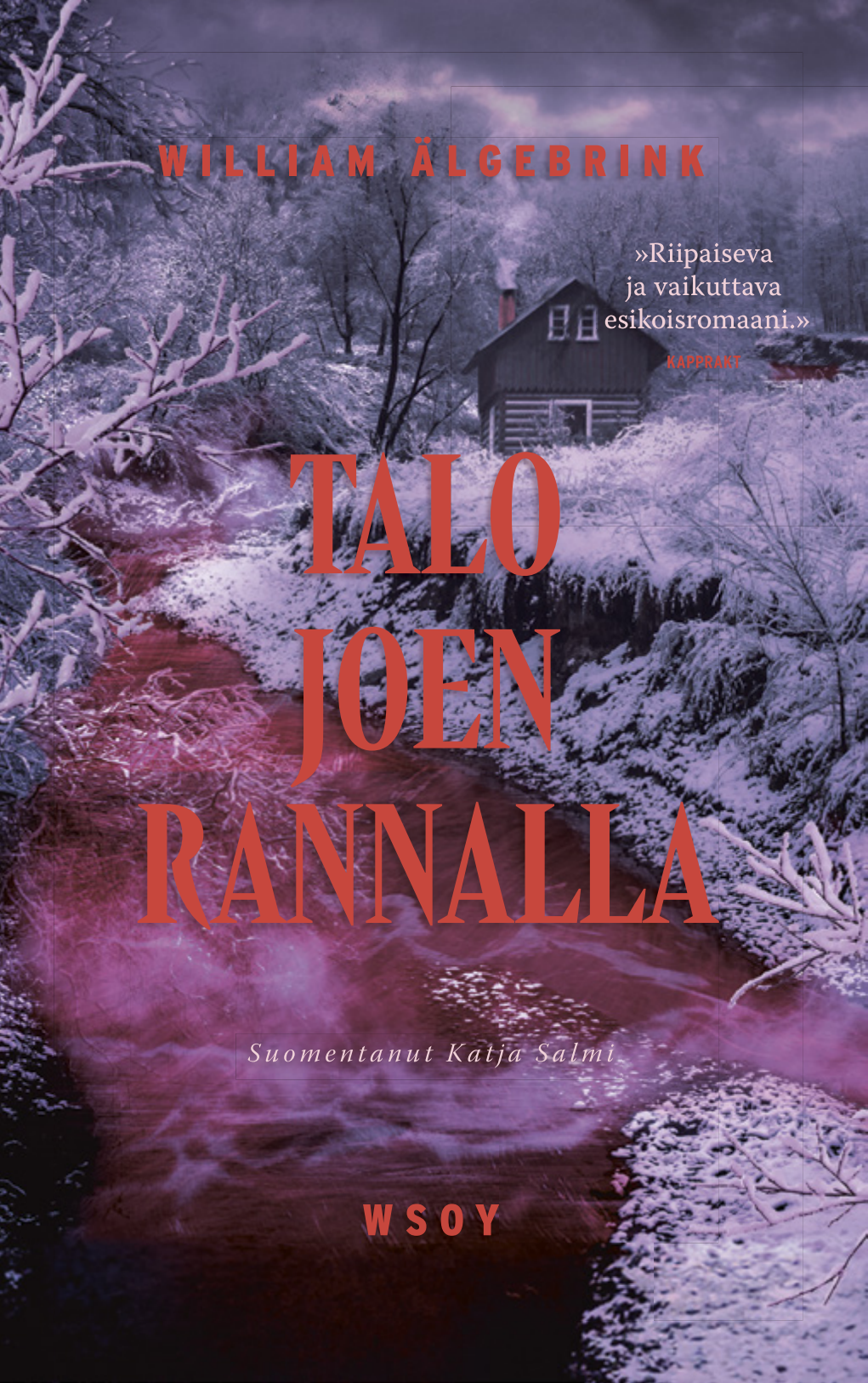

WILLIAM ÄLGEBRINK

»Riipaiseva
ja vaikuttava
esikoisromaani.»

KAPPALE

TALO JOEN RANNALLA

Suomentanut Katja Salmi

WSOY

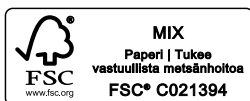
William Älgebrink

TALO JOEN
RANNALLA

SUOMENTANUT KATJA SALMI

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

ENSIMMÄINEN PAINOS

RUOTSINKIELINEN ALKUTEOS

Huset vid Pärälvens slut

COPYRIGHT © WILLIAM ÄLGEBRINK, 2024

FIRST PUBLISHED BY ROMANUS & SELLING, STOCKHOLM, SWEDEN

PUBLISHED IN THE FINNISH LANGUAGE BY ARRANGEMENT WITH
BONNIER RIGHTS, STOCKHOLM, SWEDEN

SUOMENKIELINEN LAITOS © KATJA SALMI JA WSOY 2026

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

LÖNNROTINKATU 18 A, 00120 HELSINKI

ISBN 978-951-0-51985-1

PAINETTU EU:SSA

TUOTETURVALLISUUTEEN LIITTYVÄT TIEDUSTELUT:

TUOTEVASTUU@WSOY.FI

*Sisäiselle lapselleni.
Koska näytit minulle suunnan.*

1

ELLA-KAJSA NÄKEE sen, mitä Ella-Kajsa kuulee.

Joen, joka virtaa hiljalleen tyynessä kesähelteessä. Västäräkin, joka laulaa sinnikkäästi kaikille, jotka haluavat kuunnella. Puut, jotka huojahtelevat viipyillen aina kun tuuli on kerännyt riittävästi voimaa puhaltaakseen keveän henkäyksensä. Tuulenvireen saapuessa Ella-Kajsa sulkee silmänsä ja lepuuttaa silmäripsiään ihoa vasten, laittaa muistikirjan kiinni ja on vain. Painaa polvet rintaa vasten, kiertää kädet säärien ympärille, ujuttaa jalkaterät rantapenkereen sorahietikkoon. Helmijokea molemmin puolin reunustava pengeri ei kylläkään ole rannaksi kovin kummoinen, mutta jos hän pitää silmät kiinni ja kuuntelee, aistii kuulemansa, hän voi olla jossain kaukana täältä. Jos hän seuraa joenuomaa itään ja lipuu Luulajanjokea eteenpäin, hän huuhtoutuu lopulta Perämereen. Olisihan sekin jonkinlainen alku. Ja jos hän kelluu selällään, ajelehtii virtausten mukana Luulajaan ja hyppää siellä yöjunaan, hän on pian perillä.

Ella-Kajsa on ajatuksissaan jo puolimatassa Uppsalaan, kun hän kuulee sen, mitä ei näe: pojanaskeleet metsästä selkensä takaa. Askeleet ovat kepeät – kuin yhtä maan ja sammalen kanssa – mutta myös malttamattomat, minkä vuoksi saapuja paljastuu. Ella-Kajsa ei ole huomaavinaan pojan läsnäoloa. Ei vielä. Poika saa luulla vielä hetken olevansa näkymätön. Ella-

Kajsa suo hänelle tuon jännityksen, lapsenomaisen keveyden, kun ei ole olemassa muuta kuin nykyhetki. Mennyt ei ulotu pojalle sen kauemmas kuin aamuiseen nokkosenpolttamaan. Entä tuleva? Sitä ei ole. Kaipuu pois on ajatuksena yhtä mahdoton kuin harmaa Rubikin kuutio.

Ella-Kajsa pitää tuosta vertauskuvasta. Siitä, miltä se näyttää ja kuulostaa hänen päässään. Hän avaa muistikirjansa ja kirjoittaa, ettei unohtaisi sitä. Hän yrittää olla miettimättä liikaa, voisiko siitä tulla jotain hienoa, koska silloin siitä ei tule yhtään mitään. Niin siinä yleensä käy. Hän napsauttaa kuulakärkikynän terän piiloon ja hymyilee salavihkaa.

Sitten hän huikkaa olkansa yli: »Dylanin nimi kirjoissa, kirjan kannet kiinni.»

Ensin on hiljaista. Niin hiljaista, että hän epäilee jo kuvitel- leensa kaiken. Luulee sittenkin kuulevansa vain sen, mitä näkee. Että aistit ovat sillä tavoin rajalliset, ja että aivot voivat ylipuhua ihmisen uskomaan ihan mitä tahansa, kunhan ne vain tekevät sen tarpeeksi vakuuttavasti. Mutta sitten pojanaskeleet kuuluvat taas, nyt tosin aiempaa raskaampina, kun jännitys on rauennut eivätkä ne enää leijaile eteenpäin odotusta säkenöiden.

Dylan vajoaa risti-istuntaan hänen viereensä.

»Höh», poika huokaisee.

Ella-Kajsa pukkaa häntä kyynärpäällään. »Kiinni jäit.»

»Kuulitko minut koko ajan?» Dylan kysyy joelle katsellen.

Ella-Kajsa virnistää. »En ihan koko aikaa.»

Dylan nyökkää.

»Onko levoton päivä?» Ella-Kajsa kysyy.

Dylan nyökkää uudelleen. »Joo.»

»Mitä Vincent ja muut jätkät puuhaa?»

»Lähtivät Purkamolle.» Dylanin suusta pääsee pojanhuokaus.

»Enkä minä päässyt mukaan.»

»Mitä ne oikein tekee siellä?»

Dylan kohauttaa olkiaan. »Ampuu lohia jokeen, sytyttelee kaikkea palamaan. Sen sellaista.»

Ella-Kajsa nauraa. »Ja sekö kuulostaa sinusta hauskalta?»

»Ei minulla muutakaan tekemistä ole.»

Dylan katsoo Ella-Kajsa suu viivana. Ella-Kajsa pitää katsekontaktia kohteliaisuutena, vaalii sitä seuraavaan kertaan. Hän ei ole ihan varma, tietääkö Dylan, miltä Vincent näyttää, tai tunnistaisiko tämä äitinsä toisten äitien joukosta. Isää Dylan on kyllä katsonut muutaman kerran silmiin, nyt kun tarkemmin ajattelee, mutta yleensä pojan katse on painunut maahan.

»Mitä sinä teet?» Dylan painaa etusormensa Ella-Kajsan sylissä olevan muistikirjan päälle.

»Kirjoitan.»

»Kirjoitat mitä?»

Ella-Kajsa miettii hetken ja kallistaa päätään.

»Sanoja», hän sanoo ja jatkaa: »Sanoja, joista muodostuu lauseita...»

»Sanoja, joista muodostuu lauseita, joista syntyy sitten jotain lukemisen arvoista», Dylan täydentää. »Tiedän kyllä.»

Ella-Kajsa ojentaa muistikirjansa Dylanille. Se on auki sivulta, jolle hän juuri äsken kirjoitti.

»Haluatko lukea?»

Dylan ottaa muistikirjan ja kumartuu sen ylle. Ella-Kajsa näkee, kuinka ankarasti poika keskittyy. Otsa menee kurttuun, ja hän muotoilee äänettä sanoja huulillaan, puistaa päätään ja aloittaa monta kertaa alusta, hankaa kämmenellä otsaansa kuin yrittäisi pitää päänsä paikoillaan. Ella-Kajsa näyttää siltä, ettei Dylan selviä koitoksesta, joten hän ojentaa kätensä ja tarjoutuu lukemaan ääneen. Mutta poika ei luovuta vaan kääntyy hieman pois päin, varmaan saadakseen keskittyä rauhassa. Hetken päästä hän voi hakea.

»Siinä on liikaa sanoja», hän valittaa ja ojentaa muistikirjan takaisin.

Ella-Kajsa silmäilee runon läpi. Lauseet ovat lyhyitä, niissä on paljon ilmaa. »Dyllo hei», hän sanoo. »Ei se niin pitkä runo ole.»

»Joo, tiedän», Dylan puuskahtaa. »Mutta kun ajatus katkeaa koko ajan. Luen kaikki sanat yhtä aikaa.»

Ella-Kajsa nyökkää. »Jos minä luen sinulle ääneen?»

»Mm.» Dylan kääntyy taas hänen puoleensa, siirtyy hiukan lähemmäs.

Ella-Kajsa ottaa poikaa kädestä kiinni ja lukee:

*»On lähdeettävä etelään,
ei entisellään ole mikään,
päästävä on täältä pois.
Vaik' kuinka käännän,
kuinka väännän,
ratkaista en koskaan vois
tätä harmaata
Rubikin kuutiota.»*

Ella-Kajsa sulkee muistikirjan, ja nyt kuuluu vain virran kohinaa. Västäräkki on luovuttanut jo aikaa sitten, ja puut törröttävät maasta rumina, miltei elottoman näköisinä pötkelöinä. Dylan keplottelee sormensa irti Ella-Kajsan otteesta ja kietoo kädet ympärilleen niin pitkälle kuin ylettää, koettaa halata itseään koko matkalta. Hän ei ole kovin iso, joten kaipa se se voisi onnistuakin. Yhtäkkiä pihamaalta kuuluu huutoa. Meteli tunkeutuu puunrunkojen välistä alas rantaan heidän luokseen, ja ehkä juuri se saa auringon pakenemaan piiloon pilvien taa.

Dylan katsoo Ella-Kajsa silmät suurina. »Ethän sinä vain jätä minua?»

Ella-Kajsa katsoo poikaa silmiin, mutta nyt hän onkin heistä se, joka mieluiten väistäisi katsetta. Hän vetää pojan lähelleen, suukottaa tätä päälaelle ja siirtää hiussuortuvan korvan taakse.

»Millainen sisar minä olisin», Ella-Kajsa sanoo, »jos ensin pyytäisin saada kastaa nuorimman veljeni, ja sitten kymmenen vuotta myöhemmin jättäisin hänet oman onnensa nojaan?»

»Äiti sanoi että sinä sait kirjeen», Dylan sanoo. »Serkkutyöltä.»

Ella-Kajsa nyökkää. »Äiti on oikea haukka.»

»Mitä siinä kirjeessä luki?»

Ella-Kajsa kohauttaa olkiaan. »Hän kertoi, millaista on elää suurkaupungissa ja mitä he tekevät koulussa, ei sen kummempaa.»

Dylan nyökkää.

»Ella», hän sanoo sitten.

»Niin?»

»Minua pelottaa.»

Ella-Kajsa painaa otsansa Dylanin ohimoa vasten. »Mikä sinua pelottaa?»

»Että mitä minulle kävisi, jos sinua ei olisi.»

2

AAMUN PIMEYDESSÄ, kun viimeinenkin ipana on noussut kyytiin Kåbdaloksen pysäkiltä, Dylan Häggström antaa linja-auton hurista tyhjäkäynnillä.

Ei hän odota ketään – kylässä ei asu enempää kouluikäisiä lapsia – mutta lähtöön on aikaa vielä muutama minuutti. Hän yrittää noudattaa aikataulua, koska sattui silloin kerran ottamaan varaslähdön ja ajoi Tärriaurin ohi pari minuuttia etuajassa. Pysäkillä ei ollut näkynyt ketään, joten hän oli vain huristellut ohi. Jälkeenpäin oli selvinnyt, että pysäkillä juosseet lapset ja heidän vanhempansa olivat yrittäneet käsiään hui-toen saada hänet pysähtymään, ja Dylan oli saanut kunnan taholta niin helvetinmoisen läksytyksen, ettei hän aio tehdä samaa virhettä toista kertaa. Hän tuijottaa kojelaudan digitaalista kelloa ja odottaa, että kello on minuutin yli lähtöajan, ennen kuin laittaa vilkun päälle ja tarkistaa kuolleen kulman. Hän painaa toisen käden sormia kylkiluidensa väliin ja tunnustelee sydäntään, etsii sen sykettä, ja aluksi hänestä tuntuu siltä kuin hän olisi kadottanut jotain. Vähän kuin olisi unohtanut avaimet. Lopulta hän kuitenkin löytää ne: sydämen lyönnit.

Kun Dylan kääntää linja-auton tielle, minä en ole se, joka ohjaa. En pysty, koska olen vain ääni täällä sisällä, pään sisällä. Dylan kuulee puheeni, se on selvää, ja minä voin vaikuttaa

häneen – voin ryömiä hänen nahkoihinsa – mutta en voi hallita häntä. Oikeastaan minua ei ole olemassa. Olen vain hänen aivojensa luomus ja teen sen minkä pystyn sillä mitä minulle on annettu.

Minulla ei ole valtaa täällä.

Eikä sitä ole sinullakaan.

Olet täällä yhtä lailla nalkissa kuin minäkin, emmekä me voi muuta kuin tarkkailla ja katsella. Koputella rystysillämme akvaarion lasiin. Katsoa saa, ei koskea. Emme saa emmekä voi. Mutta puhua täällä kyllä voi, ihan niin paljon kuin sielu sietää, Dylan kyllä kuuntelee. Joskus hän teeskentelee, ettei kuule mitä sanon. Yleensä silloin, kun hän jostain kumman oikusta kuvittelee olevansa terve (normaali), mutta kyllä hän kuulee, usko pois. Hän kuulee *aivan kaiken*. Hän ei pidä siitä kun sanon, että täällä sisällä kummittelee, joten olen lakannut sanomasta niin.

»Hiljaa nyt», Dylan mutisee ja vaihtaa hermostuneesti asentoa. Hän raapii maksaläiskää ylähuulensa päällä ja vilkaisee sitten suureen pyöreään peiliin, josta näkee matkustajat. Etupenkillä, lähimpänä Dylania, istuu kaksi tyttöä, mutta he vain osoittelevat naureskellen ulos ikkunasta. Eivät toisin sanoen suo ajatustakaan linja-auton kuljettajalle.

Kukaan ei tuijota sinua, Dylan rakkahin. Ajattelen kuiskaavani sen hänen korvaansa niin kuin pieni olkapäällä istuva paholainen. Sittenhän sinä olet kai se enkeli toisella olalla? Hiljainen posliinienkeli. Eipä Dylan paljon muuta ajattelekaan kuin sinua. Uskomatonta, kuinka hän jaksakin jauhtaa sinusta. Olit Dylanin suosikki, ainoa joka *ymmärsi* häntä, ja onhan se toki kovin herttaista. Ajatella, että sinä jätit hänet. Hylkäsit. Eikä sinusta tätä nykyä kuulu juuri pihaustakaan. Minä saan puhella täällä lähinnä yksinäni, ja se käy ajan mittaan yksitoikkoiseksi ja *helvetti sentään* –

Dylan säpsähtää. Oikeanpuoleinen eturengas on luiruta hankeen, mutta onneksi hän saa oikaistua linja-auton takaisin tielle. Hänen katseensa vaeltaa sivupeiliin, josta heijastuu

pitkulaiseksi venynyt maisema. Peilin reunassa näkyvät hänen omat kasvonsa. Otsa on sileä, tukka roikkuu tummina suortuvina ohimoilla. Silmistä näkyy melkein pelkkää valkeaa, iiriksiä tuskin lainkaan. Dylan vie rystysen suuhunsa ja puree. Lujaa. Toisen käden peukalo naputtaa rattia. Purtuaan tarpeeksi pitkään hän hellittää.

Sinä ehkä mietit, kuinka pitkään on tarpeeksi pitkään. Oletan, että siinä vaiheessa on aika lopettaa, kun sinertävä särky juillii leuassa ja sormi on puutunut tunnottomaksi. Siinä vaiheessa, kun hampaista ei oikein enää tunne, ja kaikki tuntuu sulautuvan yhteen niin ettei tiedä mistä suu alkaa ja mihin käsi loppuu. Tai mistä hän alkaa ja mihin minä lopun. Ehkä minä en loppu missään kohtaa?

Ja siinä tapauksessa: mistä kohtaa sinä alat?

No nyt hän oli vähällä tehdä sen taas: meinasi karauttaa Täräjäaurin pysäkestä ohi. Dylan pumppaa jarrua, ja jotkut kyydissä olevat kakarat kiljuvat (pelosta vai riemusta, tiedä häntä), niin että voisi melkein luulla, että nyt me suistumme tieltä, mutta emme me suistu. Linja-auto nimittäin pysähtyy tismalleen tuon punaisen kopperon viereen, jonka nurkat on maalattu poliisinsinisellä sävyllä. Kyllä tuo Dylan on sitten taitava poika.

Linja-auto päästää väsähtäneen huokauksen ovien auetessa. Kukaan kyytiin tulijoista ei katso Dylania, mikä on merkillepantavaa, kun ottaa huomioon kuinka monta heitää on. Tuossa tulee yksi, sitten toinen, ja vielä yksi, ja sitten vielä yksi. Kuinka halvatun monta pentua sitä voikaan mahtua kylään, jossa on tuskin viittäkymmentä asukasta.

»Morjens!» viimeisenä tuleva täräjäurilainen sanoo. Hän sentään katsoo Dylania, mutta hänen kasvoillaan on leveä sudenvirne, joten eipä näinkään taida olla hyvä. Tämä pojan-kloppi on hiukan muita vanhempi. Hän seisautuu hetkeksi Dylanin eteen ja siristää silmiään, mittailee tätä mustan jääkiekkomyssyn alta.

»Isä sanoo, että te Häggströmit olette yksiä saatanan sekopäitä joka iikka.»

Nyt se nulikka kehtaa vielä nauraa räkättää. Pää keikahtaa taaksepäin, terävät rosoiset ylähampaat paljastuvat, niin että hän näyttää entistäkin enemmän sudelta.

Sitten poika vaikenee ja jatkaa mittailuaan.

»Kumpi veljistä sinä olitkaan?» hän kysyy pää kallellaan. »Se mykkä vai se hullu?»

Dylan ei vastaa. Hän painaa nappia, ja bussi imaisee ovet kiinni, *schwuup-up*. Hän vilkaisee taustapeiliin ja laittaa vilkun päälle liittyäkseen tielle E45.

»Mene istumaan», hän sanoo tuulilasiin päin.

Susipoika tuhahtaa ylimielisesti. »Minä seison tässä koko matkan Jokimukkaan asti.»

Dylan nyökkää.

Juuri nyt en itse asiassa tiedä mitä hän aikoo, sillä en ole pyytänyt häntä tekemään mitään. Sinä voit todistaa sen. Jos Dylanissa olisi edes ripaus isoveljeään, niin tuo perhanan nulikka saisi kunnon tällin otsaansa. Mutta Dylan ei ole kuin veljensä, kaukana siitä.

Varmistettuaan että reitti on selvä Dylan laittaa vaihteen silmään ja painaa kaasun pohjaan. Linja-auto nytkähtää voimalla eteenpäin – ja susipoika lennähtää vastakkaiseen suuntaan, aivan fysiikan lakien mukaisesti. Mahalaskua jarruttaa hiukan se, että hänen naamansa iskeytyy penkkiin. Kun poika nousee ylös, hänen poskensa punertaa. Se on hankautunut penkin sini-kuviollista kangasta vasten.

»Mitä *helvettiä*», poika valittaa ja irvistää. »Mitä *helvettiä* sinä oikein yrität?»

Pojan ääni häviää moottorin jyrinän alle, ja viimeinen kommentti, jonka Dylan kuulee pojan suusta, on odotahan vain kun isä saa kuulla tästä. Dylan painaa kaasua. Tienviitat ja puut vilistävät ohi yhä kiihtyvämmällä tahdilla. Viimeinen pätkä Jokimukkaan hujahtaa nopeasti, nopeammin kuin pitäisi, ja kun Dylan jarruttaa ja pysäyttää linja-auton koulun eteen, kello on

varttia vaille kahdeksan. Tasan viisi minuuttia etuajassa. Ovet sihahtavat auki, ja lapsia tupsahtelee ulos yksi toisensa perään. Susipoika läimäyttää Dylania päähän mennessään. Tai ei se oikeastaan läimäys ole vaan tuuppaus: hän tyrkkää kämmenellään Dylanin päätä.

»Helvetin psyko», poika sanoo päätään puistellen ja hyppää jalkakäytävälle.

Dylan vilkaisee pyöreään peiliin ja tarkistaa, että auto on tyhjä, ennen kuin lähtee ajamaan sitä varikolle.

Auto ei ole tyhjä. Keskiosassa, vasemmanpuoleisella penkkirivillä, istuu pikkupoika takaraivo ikkunaa vasten nojaten ja leuka kohti kattoa. Niska on vääntynyt niin irvokkaasti kallelleen, että voisi luulla pojan olevan kuollut.

»Huhuu!» Dylan huutaa ja tömistää jalalla lattiaa saadakseen huutoonsa pontta.

Ei vaikutusta. Poika näyttää vajoavan yhä syvempään uneen. Hän maiskuttelee suutaan pikkulasten tapaan ja käännähtää. Nenä painuu ikkunaa vasten niin että hän näyttää ihan pieneltä porsaalta. Dylan puuskahtaa syvään, nousee sitten ja astelee nukkuhan luo. Ipana vain nukkua tuhisee. Dylan kohottaa nyrkkinsä täräyttääkseen sen penkkiin. Samassa poika avaa silmät, nostaa päänsä rivakasti pystyyn ja kuivaa kämmenselällään kuolan suupielestä.

»Perillä ollaan», Dylan sanoo.

Poika nyökkää, nostaa reppunsa lattialta ja kiepauttaa kädet hihnojen alta.

»Onpa sinulla hyvät unenlahjat.» Dylania melkein naurattaa. Poika kohauttaa olkiaan.

»Äiti sanoo, että minä en heräisi vaikka talosta lentäisi katto pellolle.» Hän hypähtää käytävälle ja oikaisee myssyään, joka on torkkujen aikana hilautunut pääläelle.

Dylan nyökkää. »Ehkä se on hyvä?»

Poika katsoo häntä ja rypistää poskeaan niin että toinen silmä menee hiukan sirrilleen. »Ai häh?»

»Siis ettei herää, jos talosta lentää katto pellolle. Varmaan kivempi niin.»

Poika nyökäyttää päätään ja katselee bussin kattoon aivan kuin punnitsisi asiaa ihan tosissaan. Sitten hänen katseensa juuttuu jonkin Dylanin keskivartalon tienoille. »Sinulla on jotain likaa tuossa», poika sanoo, ja on jo ehtinyt törkätä pienenpienen pojansormensa paitaan.

»Oho, anteeksi», Dylan sanoo ja peruuttaa taaksepäin, kääntyy ja kompastuu melkein omiin jalkoihinsa. Hän palaa takaisin kuljettajan paikalle, istuu alas ja ristii kädet vatsansa päälle. Piilottaa punaruskeat läikät. Poika ei vaikuta kuuntelevan, vaan keskittyy kävelyttämään etu- ja keskisormeaan pitkin penkkejä, niin kuin ne olisivat kaksi pientä jalkaa, ja sitten ohi kortinlukijan jonka takana Dylan istuu.

Poika pysähtyy ja tekee taas sen ilmeen: rypistää poskeaan niin että silmä menee sirrilleen.

»Mutta sitten se ei kyllä ole yhtään kivaa, jos sataa vettä», hän sanoo ja pitelee kämmentään kohti kattoa aivan kuin joku olisi opettanut, että niin tehdään silloin kun kokeillaan, sataako. Hän jatkaa: »Tai lunta.»

Dylan nostaa käden ohimolle kuin yrittäisi kätkeä kasvonsa tuolta pieneltä ihmisenalulta.

»Eikö sinulla ole jo kiire matikantunnille?» hän kysyy. »Tai jotain.»

Poika pudistaa päätään. »Ei meillä ole maanantaisin matikkaa.»

»Vai niin», Dylan sanoo. Hän kääntyy katsomaan olkansa yli ja vilkaisee vielä viimeisen kerran penkkirivejä. Katse osuu käytävällä lojuviin rukkasiin. Hän nyökkää niiden suuntaan.

»Ovatko nuo sinun?»

Pojan otsa kurtistuu. Hän kääntyy ympäri ja näkee hanskat. Suu pyöristyy suureksi ympyräksi, ja hän juoksee hakemaan ne.

»Hyvä ettei unohtunut», hän sanoo palatessaan takaisin.

Dylanin huulilta purskahtaa naurahdus. »Sinulta olisi jäätynyt kädet kuoliaaksi.»

Poika nyökyttelee vakavana ja sujauttaa hanskat käsiinsä.

»No joooo, mutta nyt minä menen», hän sanoo. »Heippa, Kuski!»

Poika loikkaa ulos linja-autosta ja liu'uttelee jonkin matkaa lumen päällä, kunnes säntää juoksuun kohti koulun sisäänkäyntiä.

»Ja kiitos!» hän huutaa olkansa yli.

Kun suuret ovet ovat nielaisseet pojan uumeniinsa, Dylan painaa käden rinnalleen ja työntää sormia niin pitkälle kylkiluiden väliin kuin pystyy. Hän etsii *pum-pum-pum*-ääntä, ja kun sitä ei löydy, hän avaa takin ja sujauttaa sormet villapuseron alle, painaa käden uudelleen rintaa vasten ja tunnustelee sydäntään. Kammottava vaikerrus purkautuu hänen suustaan, kun sydäntä ei löydy. Käsivartta pistelee, koko kättä, ja kun hän katsoo pyöreään peiliin, hän näyttää siltä kuin olisi kuollut. *Kuollut-kuollut-kuollut*. Sitten se tulee. Veren maku. Ei sellainen veren maku niin kuin suusta vuotaisi verta, vaan kuin hänellä olisi sisäinen verenvuoto. Hän kuvittelee veren maun suuhunsa, koska hän tarvitsee sitä. Hän tarvitsee verta.

Rakkahin Dylan, jonka sisuksissa ei ole tarpeeksi verta siihen, että ruumis toimisi ja sydän jaksaisi lyödä. Ja jos sydän ei jaksaa lyödä, se kuolee. Miltä sekin näyttäisi, jos hän kuljeskelisi ympäriinsä kuollut sydän rinnassaan? Hänhän on vain hiukan päälle kolmenkymmenen.

Minä kyllä tiedän mitä tästä seuraa, ja sinä – no, sinäkin varmaan arvaat.

Jos arvasit että päivystysreissu, niin kyllä vain, arvasit aivan oikein.

3

POIKA ISTUU tuolilla ja katselee, kun Silas kaataa maitoa lautaselleen. Tai ei hän kaada – ei vielä – mutta uhittelee. Silas pitää juomalasia edessään ja leijuttaa sitä makaronien päällä. Hän ei ole ottanut ollenkaan jauhelihakastiketta, joten makaronit ovat paljaina ja kalpeina lautasella. Nyt hän kallistaa lasia vielä enemmän, ja vielä, niin että maito hipoo pian lasin reunaa.

»Nyt minä kaadan!« Silas sanoo ja hakee opettajan katsetta.

Poika keihästää haarukkaansa muutaman makaronin, upottaa ne jauhelihakastikkeeseen ja panee suuhunsa, pureskelee ja hörppää sitten maitoa. Silas jatkaa ilveilyään. Pojan tekisi oikeastaan mieli voileipää, mutta ensin hän haluaa nähdä mitä tapahtuu. Kaataako Silas ihan oikeasti maidon lautaselleen?

»Silas kiltti, jos et juo sitä maitoa, niin laita lasi takaisin pöydälle«, opettaja sanoo.

»Joo joo, kyllä minä juon«, Silas lupaa.

Pöydän ympärillä istuvista lapsista moni muukin on nyt kohottanut juomalasinsa lautasen ylle ja leikittelee ajatuksella, että hukuttaisi ruokansa maitoon. Emmanuel, joka istuu Poikaa vastapäätä, tarkkailee silmät suurina juomalasiaan, josta noruu maitoa reunan yli, ja nyt Emmanuel vinkaisee kimakasti. Maitoa valuu hiukan lautaselle ja lopulta lasia pitkin sisään paidan hihasta, ja Emmanuel alkaa itkeä.

»Emmanuel», opettaja komentaa kovalla äänellä ja lähestyy pöytää kovin askelin. Hän käärii Emmanuelin hihat ylös, ja kun Poika kääntyy taas katsomaan Silasta, tämän lautanen lainehtii maidossa. Makaronit ovat valkeassa kylvyssä. Ne näyttävät pieniltä saarilta, tai pieniltä virtahevoilta, joista näkyy vain selkä. Silas panee kädet puuskaan ja hymyilee. Hän katsoo Poikaa, jota hymyilyttää, sillä se näyttää aika hauskalta.

Poika liukuu pois tuolilta, menee voileipäpöydän luo ja poimii näkkileipäriivistä näkkärin. Voiveitsi on liimaantunut pöytään. Voi näyttää ihanan pehmoiselta, kuin sulaneelta jäätelöltä. Pinnalla on leivänmuruja kuin strösseliä. Poika pitelee näkkileipää kämmenellään ja sivelee lämmennytta voita varoen sen päälle. Näkkäri katkeaa kahtia, ja hän pohtii, laittaisiko sen takaisin leipäkoriin ja ottaisi uuden, mutta taittaa sitten kuitenkin puolikkaat vastakkain ja menee takaisin paikalleen. Hän haukkaa näkkäriä niin että se hiertää mukavasti hammasta, joka heiluu eniten.

Pojan poissa ollessa Silaksen lautanen on kadonnut pöydästä. Silas istuu tuolilla kädet sylissään ja katselee kun toiset syövät. Ruokalassa on nyt hiljaista, eikä kukaan aio enää kaataa maitoa lautaselle. Emmanuel yrittää saada jonkinlaista hulinaa aikaiseksi ja tökkää vierustoveriaan sormella, mutta opettaja katsoo häntä tiukasti. Poika puistelee päätään ja haukkaa taas palan. Hän puraisee liian kovaa, niin että yhtäkkiä eniten heiluva hammas on tiessään.

»Oho», hän sanoo, ei varsinaisesti kenellekään, ja etsii kiellään hammasta voin ja näkkileipämössön seasta. Hammas löytyy poskesta. Kun edellinen hammas irtosi, se päätyi vatsaan ja Pojan olisi pitänyt odottaa, että se tulee ulos, mutta isä oli käkenyt unohtaa koko jutun. Nyt hän ei kyllä päästä hammasta vivahtamaan. Hän painaa kieltään lujemmin hammasta vasten odottaessaan apujoukkoja. Sitten peukalon ja etusormen muodostama pelastuspartio saapuu nappaamaan hampaan ja kuljettaa sen pois suusta lautaselle. Hammas on yltä päältä

ällöttävän näkkileipämössön peitossa, ja hänen pitää pyyhkiä se paperilla puhtaaksi. Lopuksi Poika sujauttaa hampaan taskuunsa.

Nyt hänellä on kultaa taskussaan, kultarahaa pöksyssään.

Koulussa hauskinta on ehkä lukeminen ja kirjoittaminen, ainakin jos leikkimistä ei lasketa. Poika on oppinut kirjoittamaan oman nimensä lisäksi äidin ja isän nimen. Kahta jälkimmäistä hän ei muista ulkoa, mutta osaa ne kyllä. Tänään askarrellaan joulukortteja. Pojalla on edessään paperilappu, johon opettaja on kirjoittanut: HYVÄÄ JOULUA JA ONNELLISTA UUTTA VUOTTA. Jouluntoivotuksen Poika osaa kirjoittaa ihan itse, eikä hänen tarvitse katsoa lapusta mallia. Hän on leikannut vihreästä kartongista kuusen muotoisen palan ja valinnut kimaltavan hopeanvärisen tussin. Hän aloittaa joulukuusen alaosasta ja kirjoittaa ensimmäisen sanan (HYVÄÄ). Sitten hän pinoaa toisen sanan (JOULUA) edellisen päälle ja jatkaa. Joulukuusi kapenee kärkeä kohti niin että kaikkia sanoja ei meinaa saada mahtumaan, mutta kyllä se kuitenkin onnistuu, joskin osa kirjaamista ajautuu kuusen oksille ja tipahtelee sieltä edellisten sanojen ohi.

Etupuoli on nyt valmis. Poika kääntää kuusen ympäri ja ryhtyy kirjoittamaan toiselle puolelle. Hänellä ei ole mallilappua sille, mitä aikoo kirjoittaa, joten täytyy yrittää omin päin. Alareunaan hän kirjoittaa: ISÄLE. Sen yläpuolelle hän jatkaa: T. Ja lopulta ylimmäksi: MINÄ. Siinä se. Valmista. Hän panee hopeatussin pois ja pyörittelee ja kääntelee korttia kädessään.

Käsi laskeutuu selän päälle. »Oletko jo valmis?»

Poika nyökkää. »Jep.»

»Tekisitkö vielä yhden kortin?»

»Tein jo äidille ja pikkuveljelle ja isälle», Poika sanoo olkiaan kohauttaen.

Opettaja kumartuu Pojan viereen, nojaa leukaansa penkkiä vasten ja hymisee.

»Keksitkö vielä jonkun?» hän kysyy. »Jonkun, joka ilahtuisi joulukortista?»

Poika huokaa. »Ehkä Kuski.»

»Kuski?»

»Niin.» Poika nappaa vasenkätisille tarkoitettut sakset ja asettaa niiden terävän, ammottavan kidan vihreää kartonkia vasten.

»Kuka hän on?»

Poika kohauttaa taas olkiaan, katselee tarkkaan kartonkia ja sanoo: »Koulubussin kuski.»

»Onpa kiltisti ajateltu», opettaja sanoo ja siirtyy sitten eteenpäin. Poika unohti kysyä opettajalta, miten Kuski kirjoitetaan, mutta sitä ehtii miettiä myöhemmin. Nyt täytyy leikata kuusi, ja se on vaikeaa. Kaikkein vaikeinta on leikata terävät reunat eli oksat niin että niistä tulee tasaiset. Niistä ei tule koskaan tasaisia. Viime viikolla Maja oli näyttänyt sellaisen niksin, että paperi taitetaan keskeltä kahtia ja sitten sitä leikataan vain toisesta reunasta – niin molemmista puolista tulee samanlaiset. Mutta kun Poika kokeili, siitä ei tullut mitään. Opettaja sanoi, että ehkä se johtuu siitä että hän on vasenkätinen. Poika ei ole vielääkään ihan varma, onko syy siinä.

Nyt hän ottaa taas kynän käteensä ja kirjoittaa:

HYVÄÄ.

JOULUA.

Hän miettii, huutaisiko opettajaa apuun, mutta tämä on juuri kyykistynyt Silaksen viereen, ja siinä kestää aina ikuisuus, joten hän kirjoittaa:

KUSTI.

Poika päättää antaa kortin seuraavan kerran kun näkee Kuskin. Lisäksi korttiin pitää etsiä hienoja linja-autotarroja. Kuski tykkäisi varmasti sellaisista.

»*Talo joen rannalla* todistaa, ettei kaikkien dekkareiden tarvitse olla samasta muotista. Teos on melankolinen ja vakava, kerronnaltaan raikas. Se ansaitsee kaiken mahdollisen huomion.»

AFTONBLADET

Yksinäinen Dylan asuu syrjäisessä Jokimukassa, ajaa työkseen linja-autoa ja ikävöi siskoaan. Dylanilla on ongelma. Hänen sydämensä hiipuu ja uhkaa pian lakata kokonaan lyömästä.

Eräänä lumisena iltapäivänä pieni poika nukahtaa äitinsä autoon kauppareissun päätteeksi. Kun poika herää, hän on ihmetykseen tutun bussikuskin kotona, pelottavassa talossa joen rannalla.

Pojan täytyy löytää tie kotiin ja Dylanin on pelastettava sydämensä, ennen kuin pimeys laskeutuu lopullisesti talon ylle.

9 789510 519851